

JAN KOCHANOWSKI

**Pieśń VI (Królewno
lutnie złotej i
rymów
pociesznych...)**

JAN KOCHANOWSKI

PIEŚNI, KSIĘGI WTÓRE

Pieśń VI^{1 2}

Królewno lutnie złotej³ i rymów pociesznych⁴,

Ochłodo myśli tesznych⁵,

Ty sama powiedz a kres⁶ naznacz, póki mamy

Plakać, gdy przyjaciela⁷ miłego stradamy.

Łacno cieszyć chorego, gdysmy zdrowi sami,

Lecz kiedy toż nad nami

Niefortuna pokaże, tam⁸ więc człowiek czuje,

Że co drugim chciał radzić, sam sie nie ratuje.

Godno płaczu nieszczęście i twoja przygoda⁹,

O zacny wojewoda,

Boś pozbył towarzysza i cnotliwej żony,

Której dobroć, której wstyd¹⁰ jest niewysłowiony.

Ale byś dobrze, wzięwszy lutnią Orfeowę,

Wstąpił w łódź Charonowę

I nawiedził podziemne, niewesołe kraje¹¹,

Gdzie słońce swych promieni nigdy nie podaje,

Nie zyszczesz¹² dusze, która dotkła raz napoju

Niepamiętnego źródła¹³.

Przeto cierpliwość sama najlepsza w tej mierze,

Gdzie za raz¹⁴ i ratunek upad z sobą bierze¹⁵.

¹Ks. 2, Pieśń VI — pocieszenie przyjaciela, prawdopodobnie Jana Kostki, wojewody sandomierskiego, po śmierci żony; motyw z *Carmina* Horacego (I 24, I 32). [przypis redakcyjny]

²W przypisach gwiazdką oznaczono wyrazy, które są używane do dziś, ale których znaczenie w *Pieśniach* jest odmienne od znaczenia obecnego. [przypis edytorski]

³*Królewno lutnie złotej* — zwrot do Erato, muzy poezji lirycznej; lutnie (daw. D. lp rodz. ż.): lutni. [przypis redakcyjny]

⁴*pocieszny* (daw.) — przynoszący pocieszenie. [przypis redakcyjny]

⁵*teszny* (starop.) — smutny, strąpiony. [przypis redakcyjny]

⁶*kres* — tu: termin. [przypis redakcyjny]

⁷*przyjaciel* — tu: żona. [przypis redakcyjny]

⁸*tam* — tu: wtedy. [przypis redakcyjny]

⁹*przygoda* — tu: nieszczęście. [przypis redakcyjny]

¹⁰*wstyd* (daw.) — skromność, cnotliwość, nieskazitelność. [przypis redakcyjny]

¹¹*wzięwszy lutnią Orfeowę (...) nawiedził podziemne (...) kraje* — fragment nawiązuje do mitu gr. o Orfeuszu, poecie trackim (symbolem poezji jest tu lutnia), który potrafił poruszyć za pomocą swej muzyki najbardziej nieubłagane bóstwa, a nawet rzeczy nieożywione. Po śmierci swej żony, Eurydyki, udał się do Hadesu i tak oczarował Plutona, że władca podziemi zgodził się uwolnić Eurydykę ze świata umarłych. Motyw został wykorzystany przez Kochanowskiego również w *Trenie XIV* i *Pieśni XXI*, Ks.1. [przypis redakcyjny]

¹²*zyszczesz* (starop. forma 2 os. lp cz. przysz.) — odzyskasz. [przypis redakcyjny]

¹³*dusze, która dotkła (...) napoju / Niepamiętnego źródła* — duszy, która dotknęła napoju ze źródła niepamięci. Dusze przewożone przez Charona po wypiciu wody z rzeki Lete zapomniały o tym, co robiły, widziały i słyszały przedtem. [przypis redakcyjny]

¹⁴*za raz* — jednocześnie, naraz. [przypis edytorski]

¹⁵*ratunek upad z sobą bierze* — ratunek (nawiązanie do ratowania Eurydyki przez Orfeusza) doprowadza do upadku (klęski). [przypis redakcyjny]

Ten utwór nie jest objęty majątkowym prawem autorskim i znajduje się w domenie publicznej, co oznacza że możesz go swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać. Jeśli utwór opatrzony jest dodatkowymi materiałami (przypisy, motywy literackie etc.), które podlegają prawu autorskiemu, to te dodatkowe materiały udostępnione są na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – Na Tych Samych Warunkach 3.0 PL.

Źródło: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/piesni-ksiegi-wtore-piesn-vi>

Tekst opracowany na podstawie: Pieśni Jana Kochanowskiego księgi dwoje, Drukarnia Łazarzowa, Kraków, 1586

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Olga Sutkowska, Piotr Wilczek.

Okładka na podstawie: [ferranpesta@Flickr](https://www.flickr.com/photos/ferranpesta/10000000000/), CC BY-SA 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przeznacz 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przeznacz darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).